

# Més informació sobre la mort de Miquel Boixó

Fa vint anys es va publicar al número 216 de la REVISTA DE GIRONA un article sobre Miquel Boixó, un comunista banyolí que va morir a Crimea el 1943 lluitant contra els nazis, en unes circumstàncies força confuses. Ara, algunes noves dades ens permeten aclarir una mica més els fets esdevinguts.

Text > **JORDI GALOFRÉ**, historiador

Fotos > **JORDI BOIXÓ**

**M**iquel Boixó i Geli (Banyoles, 1910 - Shúbino, 1943) va formar part del PSUC a Banyoles des dels primers moments. Començada la Guerra Civil, va anar al front amb la columna Carles Marx, coneguda més tard com a 27a Divisió. Va lluitar al front d'Aragó,

a Terol i a l'Ebre. Va assumir les funcions de comissari polític, amb el grau de capità. Un cop acabada la guerra, es va exiliar a l'URSS, va ingressar a l'Acadèmia Frunze, de l'Exèrcit Roig, i en produir-se la invasió nazi, es va incorporar al front de guerra, amb el grau de major de l'exèrcit soviètic.

Tal com vam explicar a l'article esmentat, Miquel Boixó, que havia adoptat el nom de Guiorgui Bobrov, va comandar un grup d'acció guerrillera format per set combatents catalans i tres de russos, que es van llançar en paracaigudes a Crimea, prop del poble de Shúbino. I aquí és on hem de fer referència a la nova informació aportada per Alexander Shcheglov, un historiadore militar rus que ha dedicat bona part de la seva feina de recerca a estudiar l'aportació dels comunistes espanyols i catalans a l'Exèrcit Roig durant la Segona Guerra Mundial. L'any 2020 va publicar un article titulat «Héroes españoles en el Ejército Rojo» al número 131 de la revista *Ícaro*, de l'Associació d'Aviadors de la República. En aquest article fa referència també a les informacions aportades pel militar soviètic Ilià Stàrinov en la seva obra *Notes d'un sabotejador*, publicada en rus (Moscou, 1997).

Shcheglov explica que en la preparació de l'ofensiva contra la bossa de Kursk, l'exèrcit alemany va provar, a Crimea, uns nous tancs Panther i uns tancs pesants Tiger, amb un blindatge més potent que els feia més eficaços i mortífers. La missió encomanada al grup guerriller era obtenir informació sobre aquests blindats, capturant si calia algun soldat o oficial alemany, i transmetre-la als comandaments soviètics. Per facilitar la missió, un



>> Miquel Boixó (el primer a l'esquerra) en el front del Segre, el 1938.

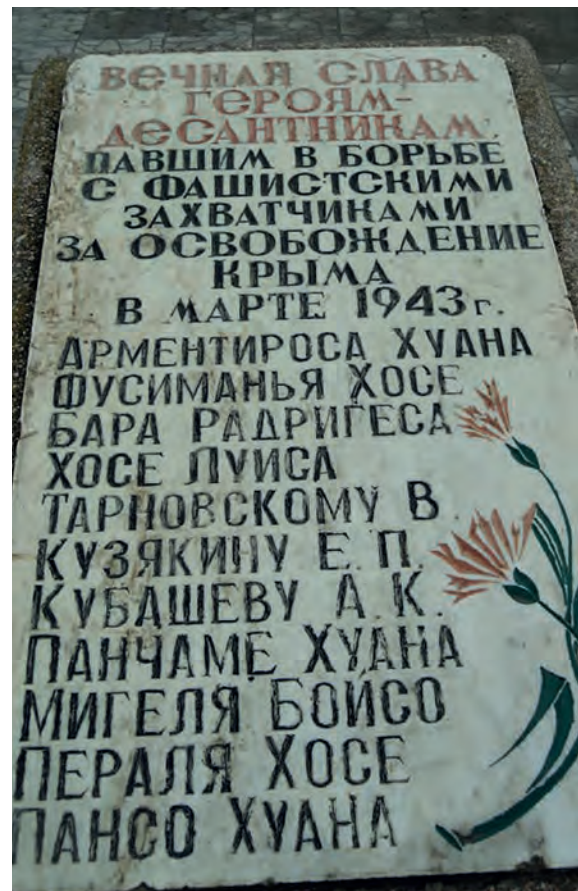
dels russos integrants del grup, Egor Kuzyakin, era natural de Crimea.

Per la seva banda, Stàrinov explica l'acurada selecció dels integrants del grup. Se'n va valorar l'experiència bèl·lica, la capacitat, les qualitats del caràcter, la capacitat de resposta ràpida, etc. Una vegada constituït el grup, un avió soviètic, pilotat per Pavel Kashuba, que tenia una gran experiència en aquestes missions, els va llançar a pocs quilòmetres de Shúbino, a la costa nord-est de Crimea. Inicialment, la missió es va desenvolupar amb èxit. Els guerrillers van localitzar l'indret on es provaven els tancs, a la zona de maresmes del mar de Sivaix; van fer presoner un soldat alemany i, al cap de cinc dies, van poder transmetre als comandaments soviètics les informacions que havien obtingut. La transmissió, però, va ser detectada pels alemanys, que van reaccionar immediatament i van enviar contra el grup unes forces aclaparadorament més nombroses, formades per uns quatre-cents soldats. Sense la possibilitat de retirar-se, els guerrillers infiltrats es van defensar tant com van poder, però, al final, ja sense municions, van ser abatuts tots. Mogut potser per un esperit patriòtic, Ilià Stàrinov explica que, quan se'ls van acabar les municions, els guerrillers que quedaven vius es van llançar contra els soldats ale-

manys «amb els ganivets a la mà» i que tots van morir en un combat cos a cos. Segons els records dels veïns de Shúbino, les tropes alemanyes van tenir un centenar de baixes.

Fos com fos, tot el grup va morir. Però sembla que l'operació no va ser fruit d'un error de localització ni de motivacions fosques, com s'insinuava a l'article esmentat, sinó un episodi més de la guerra i que, d'alguna manera, va contribuir al fracàs de l'exèrcit alemany a la batalla de Kursk, en la qual les defenses antitancs (mines i punts forts) de l'exèrcit soviètic van tenir una gran influència. Segons aquesta nova versió, doncs, la mort dels guerrillers catalans i dels seus companys soviètics no va ser en va.

Per la seva banda, els habitants de Shúbino van retirar i enterrar d'amagat els cossos dels guerrillers morts. Quan va acabar la guerra, van fer gestions per aconseguir identificar aquells soldats desconeguts (perquè, evidentment, els guerrillers no duïen cap documentació a sobre), i per això en van poder gravar els noms en una làpida commemorativa i erigir un monument a la seva memòria. Un monument que avui dia continua sent honorat pels viatgers, com van poder constatar, amb emoció, el fill de Miquel Boixó, Jordi, i el seu net Miquel en una visita que van fer a Crimea l'any 2004.



>> Làpida commemorativa del monument en memòria dels guerrillers infiltrats, amb un text que fa referència als herois paracaigudistes que varen morir en la lluita contra els ocupants feixistes el 13 de març de 1943. A la tercera línia començant pel final, es pot llegir el nom de Miquel Boixó.

>> Jordi Boixó i Miquel Boixó, fill i net de Miquel Boixó, visitant el monument en memòria del seu pare i avi, respectivament, l'any 2004.

